

Hållbar ökad tillväxt: 88 punktslistan

Bakgrund

I januari 2020 presenterades resultatet från samverkansprocessen ökad skogsproduktion i rapporten *Skogsskötsel med nya möjligheter* (Skogsstyrelsens rapport 2019/24). Rapporten innehåller 88 åtgärdsförslag som tillsammans bedömdes kunna öka tillväxten med 20 % till år 2050.

Skogsstyrelsen har tagit på sig ansvaret att åtminstone under en femårsperiod, alltså till och med 2025, samla in information och sammanställa nuläget för åtgärderna i 88-listan. Detta för att skapa en överblick och ge en möjlighet att följa vad som pågår. Sammanställningen återfinns i bilaga 1 nedan.

Den förra sammanställningen gjordes för ca ett år sedan, i februari 2022.

Utfallet av sammanställningen

Den kanske viktigaste slutsatsen vi kan dra är att mycket har hänt sedan rapporten med 88-punktslistan lanserades för drygt tre år sedan.

Då fanns en stark övertygelse om vikten av en omfattande rådgivningskampanj, helst i samverkan mellan statliga rådgivare och näringslivet. Det skulle, liksom tidigare stora skogliga kampanjer, kunna utgöra ett kunskapsfundament för nödvändiga förändringar. Dock visade sig den tilltänkta samverkan vara svår att realisera och även den statliga finansieringen av kampanjen har i stort frusit inne. Detta har påverkat förutsättningarna för många av listans punkter.

Vid sidan av kampanjen ser vi att flera aktörer, inte sällan i samverkan, har arbetat på med listans punkter och i många fall ser vi påtagliga framsteg. Arbetet med de här åtgärderna får sällan någon större uppmärksamhet, i flera fall kan de närmast uppfattas pågå i det fördolda.

Vi ser också att rätt många punkter, som för tre år sedan betraktades som centrala, nu inte längre ses som riktigt lika relevanta eller möjliga att genomföra. Av de 88 punkterna har vi i den här sammanställningen gråmarkerat 28 stycken. Antingen för att de inte längre ses som genomförbara, eller i några fall för att vi ser dem som genomförda. I förra årets genomgång var 19 stycken punkter gråmarkerade.

För de åtgärder som gråmarkerades vid tidigare sammanställningar har vi tagit bort den vägledande kommentaren.

Något om hur sammanställningen är gjord.

En mindre grupp inom Skogsstyrelsen har gått igenom listan. Många av åtgärds punkterna vänder sig till olika aktörer som *markägare*, *plantproducenter*, *skogsnäringen*, *staten* och så vidare. Dock har vi valt att inte kontakta ett stort antal markägare och liknande. Istället har vi valt att kontakta ett antal kunskapscenter som vi bedömer har en god samlad kunskap om respektive punkt. Rätt många av punkterna på listan har på olika sätt hanterats av Skogsstyrelsens olika rådgivande forum. Kontaktpersonerna för de olika forumen har genomgående givit bra information. Sen finns många punkter där något kunskapscenter utanför Skogsstyrelsen har tillfrågats. Här får vi främst nämna Skogforsk och SLU som bidragit med mycket underlag.

Som alltid när man sammanställer en stor mängd uppgifter finns risken att något blivit fel. Skogsstyrelsen får, som sammanställare, naturligen ta på sig ansvaret för eventuella felaktigheter.

Publicering av genomgången

Hitintills har 88-punktslistan funnits på Skogsstyrelsens hemsida, under projektet *Hållbar ökad tillväxt*. Projektet hade som huvuduppgift att lansera rådgivningskampanjen *Smart skogsbruk* som pågår sedan november 2021. Nu har projektet genomfört sina uppgifter och lagts ner. Publiceringen av 88-punktslistan kommer därför att behöva flyttas inom Skogsstyrelsens hemsida. Vi får återkomma med den exakta hemvisten för listan.

Nuläge 88-åtgärdslistan för hållbar ökad tillväxt i skogen, uppdaterad 24 feb 2023

Nedan listas de 88 åtgärder som var resultatet av samverkan skogsproduktion. Förra gången listan uppdaterades var i september 2021. Sedan dess har förutsättningarna förändrats för flera av åtgärderna. Skogsstyrelsen har för avsikt att uppdatera listan nästa gång i februari 2024.

Status	Beskrivning av status
0	Ej aktuell ännu
1	Ingen verksamhet
2	Initiering, det pågår en del
3	Riggar första steget (projektdirektiv och dylikt)
4	Utredning/beredning inför beslut
5	Genomförande efter beslut
6	Åtgärden genomförd
---	Streck innebär att åtgärden bedöms som icke genomförbar i nuläget.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
1	Klövvt	Anpassa klövvtpopulationen till skadeläget i förhållande till uppsatta mål, vilket innebär kraftfull sänkning av antalet klövvt.	Markägare	Jägarkåren	2	Vi ser en svagt positiv trend vad gäller andelen oskadade tallar på riksnivå sedan 2019. Lokala avvikelser från detta.
2	Klövvt	Om skadenivåerna överstiger Naturvårdsverkets, Skogsstyrelsens och skogsbrukets måltal för andel årligen uppkomna skador på hälften eller mer av landets Älgförvaltningsområden enligt Äbin-resultaten 2021 omprövas förvaltningssystemet, möjligen via en Statlig offentlig utredning.	Staten		4	Som en effekt av skogspropositionen har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen fått i uppdrag av regeringen att utreda möjliga åtgärder och vid behov föreslå regelförändringar för att åstadkomma eftersträvad balans mellan klövvtstammar och fodertillgång och därmed minska skadenivåerna på skog.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
3	Klövvt	Utred möjligheter till olika ekonomiska incitament i viltförvaltningen.	Skogsstyrelsen	Naturvårds-verket	4	Ingår i åtgärd 2
4	Klövvt	Samhället bekostar och utvecklar Älgbetesinventeringen och foderprognoser.	Skogsstyrelsen		6	Skogsstyrelsen har äskat medel för Äbin och inte fått. Vi har inte för avsikt att fråga igen.
5	Klövvt	Rådgivning om klövvtförvaltning med implementering av Mera Tall-projektet i hela landet.	Skogsstyrelsen	Markägare, Jägarkåren	5	Mera tall (södra Sverige) och Samverkan skog och vilt (Norra Sv.) fortsätter med oförändrad intensitet 2023.
6	Klövvt	Rådgivning om skogsskötselprogram som medför ökade fodermängder i den skötta skogen.	Alla berörda		5	Ingår främst i Mera tall/Samverkan skog och vilt
7	Klövvt	Avreglera jakt på kronhjort.	Staten		---	
8	Andra skador	En statlig offentlig utredning: Skogsskador i ett föränderligt klimat för att öka Sveriges beredskap och handlingskraft mot skogsskador, brand, med mera.	Staten		6	
9	Andra skador	Skogsstyrelsen, med Centrala skogsskyddskommittén (CSK) som referensgrupp, bör få permanent utökad budget om 30 MSEK per år för sammanhållen hantering av skogsskador på lång- och kort sikt.	Staten		6	
10	Andra skador	Säkrat stöd till uppbyggnad av ett nationellt skogsskadecentrum, förslagsvis med SLU som huvudman.	Staten		6	

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
11	Andra skador	Översyn och utveckling av metoder för bekämpning av insektsskador.	Alla berörda		5	Hanteras delvis inom projektet Geodata för skogsskador där man utvecklar metoder för att upptäcka brakborreskador och almsjuka. Vi utvecklar också objektiv metod för snabb uppskattning av barkborreskador.
12	Andra skador	Resurser till forskning för ökad kunskap om metoder för att minska skador i törskatedrabbad ungskog och gallringsskog.	Staten		5	En mängd olika undersökningar pågår för ökad kunskap inom projektet Multiskadad ungskog i norra Sverige. Exempel: 1. Utvärdering av äldre törskateskador i medelålders skog. 2. Analys av törskateförekomst och framtagning av riskgeografier. 3. Kunskapssammanställning om möjligheter och risker med lärk i norra Sverige som alternativ till tall
13	Andra skador	Övergripande och periodiskt återkommande statusrapport för Sveriges ungskogar.	Skogsstyrelsen		6	Inventering genomförd 2022.
14	Andra skador	Utökad resistenshantering i fröproduktionen genom samverkan mellan förädlingsverksamheten och berörda ägare av fröplantager.	Skogforsk	Ägare av fröplantager	2	Flera arbeten pågår och det finns en ökad insikt av behovet av systematik i arbetet. Två fröplantager genetiskt gallrade för att öka motståndskraft mot törskate.
15	Andra skador	Utveckling av metoder för att säkra skördar i fröplantager.	Skogforsk	Ägare av fröplantager	5	Ständig forskning och utveckling på detta pågår. Forskningsprogrammet "Mera granfrö" avslutat 2022 och förhandling med företagen om fortsättning pågår.
16	Andra skador	Fokus på god skogsskötsel i rådgivning som ger förbättrad trädvitalitet och motståndskraft mot skador av olika slag.	Alla berörda		4 - 5	Ingår i Multiskadad ungskog, även i Skogsstyrelsens pågående rådgivningskampanj, Smart skogsbruk.

Åtgärds- nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
17	Andra skador	Rådgivning för att bekämpa rotröta.	Alla berörda		2	Skulle ingå i rådgivningssatsning, men eftersom inga speciella anslag för en sådan satsning finns, så har kampanjen blivit betydligt mindre och smalare än vad som var tänkt. Rotröta har fått en väldigt undanskymd plats. Oklart vad andra aktörer gör i sin rådgivning.
18	Andra skador	Översyn av lägsta slutavverkningsålder i föreskrifter till skogsvårdslagen för att kunna hantera skogsskador mer proaktivt.	Skogsstyrelsen		4	Utredningsuppdrag har getts till Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Utredning pågår.
19	Andra skador	Se över och ändra regelverk som försvårar användning av lågriskmedel (som exempelvis urea) att användas i/för skadebekämpning.	Staten		6	Oklart om det behövs någon regeländring. Urea är godkänt på EU-nivå. Den som är intresserad av att marknadsföra urea kan ansöka hos kemikalieinspektionen för att få ett nationellt godkännande.
20	Andra skador	På lång sikt verka för att icke kemiska metoder för bekämpning av skadegörare utvecklas.	Nat. skogs- skadecentret	Skogsnäringen	6	Bekämpningsmedel är i stort sett ersatt med mekaniska skydd för snytbaggesskydd. Feromoner används för övervakning av granbarkborre. Dispens för att använda feromoner för bekämpning går ut i år. Icke kemiska används vid barkborrebekämpning.
21	Andra skador	På kort sikt verka för att nödvändiga bekämpningsmedel får användas i plantskolor.	CFOP (Skogs- styrelsens Centrala frö- och plant råd)	Skogsnäringen	---	Frågor som rör skador i plantskolor hanteras numer i CSK. Föreningen Sveriges plantproducenter har fått en plats i CSK. Frågan har lyfts. Möte med kemikalieinspektionen på plantskola för att tydliggöra problemet har genomförts.
22	Askåterföring	Resurser till forskning för ökad kunskap om tillväxteffekter av askåterföring på olika ståndorter.	Staten		5	Skogforsk har beviljats medel från Energimyndigheten (3,7 MSEK) och Energiforsk (0,3 MSEK) för att bland annat utvärdera 11 långliggande försök med askåterföring.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
23	Askåterföring	Rådgivning för utökad askåterföring på lämpliga ståndorter.	Alla berörda		2	Tre informationsfilmer om biobränsleuttag och askåterföring är producerade av Skogsstyrelsen, finns tillgängliga på webbplatsen.
24	Askåterföring	Utred genom adaptiv förvaltning möjligheter till simultan askåterföring och kvävegödsling för magrare marker.	Skogforsk		1	Skogforsk driver adaptivt skogsbruk. Hittills har inte simultan askåterföring och kvävegödsling för magrare marker börjat behandlas.
25	Dikesrensning	I enlighet med Klimatpolitiska handlingsplanen utreda hur avgången av växthusgaser kan minskas från skogliga organogena jordar.	Skogsstyrelsen	SLU	6	
26	Dikesrensning	Dikesrensning utförs med hänsyn taget till de resultat om klimateffekter som framkommer av utredningen ovan.	Skogsstyrelsen		6	
27	Dikesrensning	Efter god planering dikesrensa där åtgärderna bedöms ha positiv påverkan på skogsproduktionen.	Skogsägaren		---	
28	Dikesrensning	Gamla diken som om de rensas inte bedöms ha positiv påverkan på skogsproduktionen lämnas utan åtgärd eller täpps igen aktivt.	Skogsägaren		---	
29	Dikesrensning	Rådgivning om dikesrensning och vattenvårdande åtgärder enligt målbilder.	Alla berörda		---	
30	Dikesrensning	Genomför vattenvårdande åtgärder i samband med dikesrensning och om möjligt anlägga våtmarker i samband med dikesrensning.	Skogsägaren		---	

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
31	Dikesrensning	Öka kunskap och kompetensen inom området (gäller dikesrensning).	Alla berörda		6	
32	Infrastruktur	Återkommande laserskanning med till en början femårsintervall som underlag för att skapa skogliga grunddata som stöd för planering av skogliga åtgärder. Utredda integritetsfrågan brett.	Staten		6	
33	Infrastruktur	Data- och telekommunikation dimensioneras efter det moderna skogsbrukets behov och säkras i hela landet.	Staten	Biometria	5	Regeringen har avsatt ytterligare 600 miljoner kronor för stöd till bredbandsutbyggnad under 2023. Det innebär att det i år finns sammantaget 1,3 miljarder kronor för bredbandsutbyggnad inom ramen för det statliga bredbandsstöd som Post- och telestyrelsen (PTS) ansvarar för
34	Infrastruktur	Inför gemensam informationsstandard.	Skogsnäringen		5	Två standarder finns införda StanForD och Foreststand och som används i stor utsträckning. Skogsstyrelsen arbetar med regeringsuppdraget Ramverk för digitalisering som förväntas ytterligare underlätta informationsutbyte.
35	Infrastruktur	Vägdatabaser fortsätter att uppdateras kontinuerligt för att effektivisera underhåll och logistik.	Staten	Skogsnäringen	5	Projekt Götaland, inventering av skogsbilvägnätet, är idag till 75% klart, 25 % återstår. Diskussioner pågår om motsvarande inventering av vägnäten i Norrland och Svealand, men ännu inget bestämt.
36	Infrastruktur	Högre implementeringstakt av riksdagsbeslut så att hela BK1-vägnätet år 2024 är klassat som BK4.	Staten	Kommuner	4	Efter att remissvaren inkommit och att planen antagits upplever skogsnäringen inte att så mycket mer ännu har hänt. Det finns en oro i näringen att hela BK1-vägnätet inte blir öppet för BK-4 till år 2024.

Åtgärds- nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
37	Infrastruktur	Öka kompetens om skogsbilvägar.	Skogsnäringen	SLU	4	Arbetsgruppens (se föregående års kommentar) arbete med att sammanställa och redovisa en nationell nulägesanalys av det lågtrafikerade vägnätet är ute på remiss. Efter analys som sammanställning av inkomna synpunkter kommer en ny fas att påbörjas som för hoppningsvis leder fram till en för skogsnäringen gemensam strategi omkring ”vägarna”.
38	Infrastruktur	Nya skogsbilvägar byggs så att körskador i terrängen kan minimeras. Trummor ges tillräcklig dimension för att klara höga flöden och placeras så att de inte utgör vandringshinder för vattenlevande organismer.	Alla berörda		3	Skogsstyrelsen är idag aktiv inom ämnet skogsbilvägar på flera fronter: a. Skogsstyrelsens anvisningar för byggande av skogsbilvägar behöver uppdateras. Frågan om att påbörja uppdateringen är lyft till Skogsenheten, svar väntas under 2023/24. b. En intern utbildning för handläggare inom tillsynssidan och med avseende på skogsbilvägar är planerad till försommaren 2023. c. Skogsstyrelsen är medverkande i processen med att undersöka nuläget inom det lågtrafikerade vägnätet, vilket förväntas resultera i en gemensam strategi inom svenskt skogsbruk för skogsbilvägar. d. Skogsstyrelsen leder en projektgrupp som håller på att utveckla målbilder för god miljöhänsyn i samband med nybyggnad och upprustning av skogsbilvägar. Förslag till målbilder förväntas under slutet av 2023.
39	Infrastruktur	Överväg att ge stöd till samordnad planering vid nybyggnad och underhåll av skogsbilvägar över fastighetsgränser.	Staten		6	Skogsstyrelsen har fört fram behovet av samordnad planering vid nybyggnation och underhåll av skogsbilvägar till Regeringskansliet. Vi har inte sett något resultat.

Åtgärds- nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
40	Infrastruktur	Fortsätt bygg bort flaskhalsar för järnvägstrafiken.	Staten		5	Förslaget finns med i regeringens förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2022-2023 som är beslutat och håller på att genomföras.
41	Skogsodlings- material	Utredning av kvantifiering, urvalskriterier (produktion, klimatanpassning, resistens), finansiering, anläggning och skötsel av framtida fröplantager.	Skogforsk med intressenter	Staten	4	Arbete pågår För mer info se Skogsforsks ARBETSRAPPORT 1082-2021 Framtida fröplantager av tall och gran, samt Skogsforsks ARBETSRAPPORT 1066-2020 Förädlad skogsodlingsmaterial 2020-2064. Framtida fröplantager av tall och gran, samt Skogsforsks ARBETSRAPPORT 1066-2020 Förädlad skogsodlingsmaterial 2020-2064. Nationell grupp bildad för att planera och genomföra FyrO (fjärde omgången fröplantager). Betydande insatser för förädling och förökning av björk påbörjade inom forskningsprogrammet ”Trees for me”
42	Skogsodlings- material	Framtida fröplantager bör designas så att det blir möjligt att tälta in dem för att reducera befruktning från externt inkommande pollen.	Ägare av fröplantager		2	Arbete pågår. Forskning kan behövas gällande konsekvenser av intältning. Intresset för närvarande svalt p.g.a. stora tekniska utmaningar.
43	Skogsodlings- material	Tillämpning av Skogsforsks Plantval Optimal.	Större skogsägare		5	Stora-Enso, Holmen och Sveaskog har börjat använda Plantval Optimal och arbetar nu med att integrera det med externa plantköpare. Verktyget kommer att användas vid urval av kloner till FyrO-fröplantager.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
44	Skogsodlings-material	Efter tester genom Adaptiv förvaltning och erfarenheter genom skogsodling göra en översyn av lagstiftningen för vegetativt förökat skogsodlingsmaterial.	Skogsstyrelsen		3	Planerna på att testa SE-planter inom ramen för projektet adaptivt skogsbruk ligger för närvarande vilande, framförallt i väntan på teknikutvecklingen. Pilotanläggningen för SE-planter kommer ha kapacitet för 2 milj. SE-planter/år. Produktionen ligger några år fram och likaså tester genom adaptiv förvaltning. Först därefter kan ett underlag finnas tillgängligt för att kunna se över lagstiftningen.
45	Skogsodlings-material	Kvalitetssäkra skogsplantproduktionen med avseende på de viktigaste plantegenskaperna (exempel är snytbaggesskydd, kvävehalt, rot/skottkvot, sundhet).	Plantproducenter		?	Vi har inte lyckats få in nödvändig information för att kunna göra en rimlig bedömning.
46	Skogsodlings-material	Rådgivning om skogsodlingsmaterialets betydelse för skogens tillväxt, klimatanpassning, virkeskvalitet, skaderisk, variationsrikt skogsbruk, et cetera.	Alla berörda		5	Ingår i Skogsstyrelsens pågående rådgivningskampanj. Omfattningen av kampanjen är dock betydligt mindre än ursprungligt förslag.
47	Skogsodlings-material	Säkerställ att resistensfrågor är inkluderade i förädlingen av skogsodlingsmaterial.	Skogforsk		5	Skador registreras löpande vid alla revisioner av avkommeförsök. Vid större förekomst av skador analyseras sådant som genetisk variation och arvbarhet för resistensegenskaper. Utveckling av metoder för screening för viktiga skadegörare som törskate och rotröta pågår. Det nyetablerade skogsskadecentret vid SLU kommer att kraftsamla kring dessa frågor.
48	Skogsskötsel	Målbilder för god skogsproduktion bör utformas.	Skogsstyrelsen		1	Inga direkta signaler i Skogspropositionen och Skogsstyrelsen har inte haft möjlighet att ta egna initiativ i frågan.

Åtgärds- nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
49	Skogsskötsel	Rådgivning utökas för föreslaget skogsskötselprogram.	Alla berörda	Skogsstyrelsen, Skogsbruket	5	Ingår i Skogsstyrelsens pågående rådgivningskampanj. Omfattningen av kampanjen är dock betydligt mindre än ursprungligt förslag.
50	Skogsskötsel	Använd automatisk gallringsuppföljning.	Entreprenörer		6	Används av de flesta större företag idag och implementering i resten av skogsbruket pågår. Drivkraften kommer idag från företagen själva och Skogforsk behöver endast bistå med stöd för de som behöver. Kan idag betraktas som klart.
51	Skogsskötsel	Ökade forskningsresurser för utveckling av kostnadseffektiva och skonsamma metoder för förnygring och beståndsvård, inklusive sambandet dem emellan, för olika ståndorter.	Staten		6	
52	Skogsskötsel	Tillägg och ändring i Skogsstyrelsens Återväxtuppföljning med skattning av medelhöjd och registrering av stambrev för framtida utvärderingar avseende effekter och klimatanpassning.	Skogsstyrelsen		---	Skogsstyrelsen har inte påbörjat något arbete för denna åtgärd. Förslaget är svårt/omöjligt att genomföra då inhämtning av stambrev inte går att förena med kravet på statistiksekretess.
53	Skogsskötsel	Rådgivning och kunskapsuppbyggnad om hur lövskog sköts på bästa sätt för lönsam och hög produktion.	Alla berörda		4	Skogsstyrelsen drev på uppdrag av miljömålsrådet projektet Mer variationsrikt skogsbruk där ett av målen är att öka andelen löv i den brukade skogen. Projektet avslutades 2022. Skogsstyrelsen kommer att erbjuda kurser om lövskogsskötsel under 2023-2024.
54	Skogsskötsel	Se över lagstiftningen kring ädellövskog så det blir attraktivare att anlägga och sköta ädellövskog.	Staten		2	Skogsstyrelsen har lyft detta i budgetunderlaget 2023-2025 under rubriken "Behov av regelverksförändringar". Ännu ser vi inget konkret resultat.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
55	Skogsskötsel	Skogsbruksplaner skapas, utvecklas och uppdateras.	Skogsägaren		4	Skogsstyrelsen arbetar sedan 2022 med ett regeringsuppdrag, Digitalisering för utveckling av skoglig planering. I uppdraget ingår "utveckling och förberedelse för förvaltning av en ny modell och standard för skoglig planering". Uppdraget som sträcker sig över tre år ska genomföras i dialog med skogsbrukets aktörer.
56	Skogsskötsel	Produktions- och miljöeffekter av skyddsdikning bör undersökas.	Skogforsk		1	Ingen forskning pågår eller är planerad i nuläget.
57	Skogsskötsel	Rådgivning om vattenvårdande åtgärder enligt målbilder i samband med skyddsdikning.	Alla berörda		2	Har ingått i den interna kompetensutvecklingen. Ingår i nuläget nästan inte alls i kampanjen. Om den breddas och utökas kan det bli ett större inslag.
58	Främmande trädslag	Utveckla arbetssätt för introduktion, anläggning och skötsel av främmande trädslag genom adaptiv förvaltning.	Alla berörda		1	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Ingående parter har i nuläget inte främmande trädslag som ett prioriterat område i adaptivt skogsbruk, andra frågor går före.
59	Främmande trädslag	Fortlöpande förädlingsverksamhet för ett urval främmande trädslag för eventuell framtida användning och kunskapsuppbyggnad.	Skogforsk med intressenter		4	Skogforsk håller på att bygga upp ett långsiktigt förädlingsprogram för rysk lärk. Intermittenta insatser för insamling, urval och fröproduktion av flera arter genomförs. bl.a. hybridlärk, hybridasp, poppel, douglas, sitka. Inom forskningsprogrammet "Trees for me" ingår även insatser för hybridasp och poppel.
60	Främmande trädslag	Regelverken behöver förenklas (avser främmande trädslag).	Skogsstyrelsen	Staten	6	
61	Främmande trädslag	Minimera störning för andra samhällsmål genom precision i användning (avser främmande trädslag).	Skogsägaren		1?	Skogsstyrelsen följer utvecklingen för användning av främmande trädslag., som under senaste åren legat under 4000 ha per år.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
62	Främmande trädslag	Testa nya trädslag under kontrollerade former, se vidare under Adaptiv förvaltning.	Skogforsk		1	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Ingående parter har i nuläget inte främmande trädslag som ett prioriterat område i adaptiv skogsbruk, andra frågor går före.
63	Gödsling	Översyn av allmänna råd till skogsvårdslagen i syfte att möjliggöra ökad kvävegödsling.	Skogsstyrelsen		1	Behöver utredas inom en egeninitierad utredning. Hittills inte prioriterat.
64	Gödsling	Rådgivning om gödsling.	Alla berörda		1	Mycket låg verksamhet. Gödsling ingår inte i den nuvarande rådgivningskampanjen
65	Gödsling	Gödsla lämpliga objekt.	Skogsägaren		1	2019 gödslades 36 000 hektar, 2020 och 2021 gödslades 42 000 hektar resp. 43000 ha. Skogsstyrelsen följer utvecklingen.
66	Gödsling	Behovsanpassad gödsling utvecklas inom Adaptiv förvaltning.	Skogforsk	Skogsägare	4	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Behovsanpassad gödsling ingår som ett område i adaptivt skogsbruk och det delprojektet närmar sig slutfasen i den adaptiva modellen.
67	Andra samhällsmål	Rådgivning om aktiva skötselåtgärder för att förstärka naturvärden, sociala värden, kulturmiljövärden och renskötsel (hantera andra samhällsmål).	Alla berörda		5	Ingår i Skogsstyrelsens interna kompetensutveckling samt i pågående rådgivningssatsning. Ingår i nuvarande kampanj Smart skogsbruk, men har ingen framträdande roll där. Under 2023-2024 kommer det att bli en viss ökning av kompetensutveckling till skogsbruket inom ämnet.

Åtgärds- nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
68	Andra samhällsmål	Utökade bidrag till skogsägare för särskilda skötselåtgärder (kopplade till briststrukturer, sociala värden, kulturmiljövärden och renskötsel) med tillhörande informationsinsatser (LBP, NOKÅS) för att ett stort genomslag ska kunna nås.	Staten		6	
69	Andra samhällsmål	Uppdatera målbilderna för god miljöhänsyn med skötsel för andra samhällsmål så att den generella vardagshänsynen blir mer aktiv i skapandet av viktiga strukturer.	Samverkans- grupp för förvaltning av målbilder		1	Samverkansgruppen för förvaltning av målbilder har valt att inte ta upp skötsel för andra samhällsmål under 2023.
70	Andra samhällsmål	Skapa och sköta ett riksomfattande nätverk av vandrings- och cykelleder.	Länsstyrelser	Kommuner	3	Trafikverket ansvarar för att peka ut intressanta stråk för utveckling av gång- och cykelvägar för kommunerna. Vandringsleder sköts av Länsstyrelserna eller ideella krafter. Cykelleder är ofta mer lokalt hanterade. Åtgärden pågår fortlöpande inom ramen för myndigheternas ordinarie uppdrag.
71	Andra samhällsmål	Tillgängliggör tätortsnära reservat med fokus på personer som har olika svårigheter att besöka skog.	Länsstyrelser	Kommuner	5	Ansaret för åtgärden ligger hos Naturvårdsverket som tagit fram en handbok och stöttar Länsstyrelserna i arbetet. Flertalet Länsstyrelser jobbar numera med frågan och har ett systematiskt långsiktigt arbete. Man väljer ut lämpliga reservat/nationalparker och gör systematiska insatser.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
72	Andra samhällsmål	Rådgivning för aktiv landskapsvårdande skötsel längs vägar och järnvägar med hårdare röjning och gallring för genomsikt liksom gynnande av vackra träd.	Trafikverket	Skogsstyrelsen	1	Ingen verksamhet. Har inte prioriterats under året.
73	Andra samhällsmål	Gynna renskötsel genom ökade kunskaper, anpassad skogsskötsel, vidareutvecklade renbruksplaner och utveckling av skonsamma återväxtmetoder på känsliga lavmarker inom renbetesområdet.	Sametinget	Skogforsk och övriga intressenter	4	Skogsstyrelsen anser att den centrala samverkansgruppen skogsbruk-renskötsel skulle kunna ha en stödjande och eventuellt samordnande roll vid genomförandet av åtgärden. Skogsstyrelsen genomför skogliga utbildningar, bland annat om hyggesfritt, med samebyar. En ny policy för skogsbruk-renskötsel är beslutad. En ny version av renbruksplan tas fram av Sametinget, webbaserad. Skogsstyrelsen ska utveckla sitt eget arbete inom frågan. Instruktion för marklavsforekomst och markpåverkan är publicerad, planering av arbete med instruktion för hänglav är på gång.
74	Rådgivning	Aktiv och omfattande gemensam rådgivningskampanj utgående från slutrapport från Samverkansprocess skogsproduktion som beaktar samordningsmöjligheter med Skogsstyrelsens kampanjer Hyggesfritt skogsbruk och Skog med variation.	Alla berörda	Skogsstyrelsen	4	Kampanjen som heter Smart skogsbruk är igång. Kraftiga kast i budgetförutsättningar. Nu genomförs satsningen helt och hållet med en mindre del av riktade skogsskademedel.
75	Rådgivning	Skogsstyrelsen får utökad budget för digital och fysisk rådgivning.	Staten		6	
76	Rådgivning	Förvalta och utveckla kunskapsplattformerna Skogskunskap, Skogsskötselserien och Skötselskolan.	Alla berörda		4	Arbetet för samtliga kunskapsplattformar rullar på i nuläget.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
77	Rådgivning	Producera utbildningsmaterial.	Alla berörda	Skogsstyrelsen	4	Ingår i kampanjen (webbutbildning, ett flertal filmer klara, folder, bruka skog på Skogsstyrelsens webbplats)
78	Rådgivning	Undersök om SLU:s försöksparkar kan utgöra nav för en rådgivningskampanj.	Skogsstyrelsen	SLU	6	
79	Rådgivning	Skogsbruksplaner utformas i högre utsträckning från skogsägarens individuella mål som kan variera inom fastigheten men även inom enskilda bestånd för att stimulera högre aktivitetsgrad.	Alla berörda		4	Skogsstyrelsen arbetar sedan 2022 med regeringsuppdrag om digitalisering där det bland annat ingår att "utveckla en ny modell och standard för skoglig planering". Uppdraget kommer att pågå under tre år och dialog sker löpande med de skogliga aktörerna.
80	FoU och kompetens	Ökade insatser för att säkra FoU och högre utbildning inom skogsskötsel, skogsproduktion, skogsförnygring och skoglig naturvårdsbiologi, skogsteknik, logistik, med mera.	Staten		2	Formas har fördelat medel i två olika utlysningar, Den svenska skogens roll i klimatomställningen och Nya former av skogsskötsel för flera samhällsmål. Den första beslutades under 2021 avser nio nya forskningsprojekt med totalt 141 miljoner kronor. Den andra var på 120 miljoner och beslutades november 2022.
81	FoU och kompetens	Utbildning inom skogsbruk och skogsskötsel för yrkesverksamma tillförs ökade resurser.	Staten		2	Tveksamt om det är statens ansvar. Borde snarare ligga på näringen.
82	FoU och kompetens	Ett riktat årligt forskningsanslag om 50 MSEK till forskning inom skogsproduktion på både akademisk och tillämpad nivå.	Staten		4	Formas har fördelat medel i två olika utlysningar: Den svenska skogens roll i klimatomställningen och Nya former av skogsskötsel för flera samhällsmål. Den första beslutades under 2021 avser nio nya forskningsprojekt med totalt 141 miljoner kronor. Den andra var på 120 miljoner och beslutades november 2022.

Åtgärds-nummer	Insatsområde	Vad gäller åtgärden?	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status (0-6)	Beskrivning/nuläge, feb 2023
83	FoU och kompetens	Befintlig statlig forskningsfinansiär bör få ansvar att bereda anslag med öronmärkta medel för utveckling av hållbart skogsbruk.	Staten		2	Formas har fördelat medel i två olika utlysningar: Den svenska skogens roll i klimatomställningen och Nya former av skogsskötsel för flera samhällsmål. Den första beslutades under 2021 avser nio nya forskningsprojekt med totalt 141 miljoner kronor. Den andra var på 120 miljoner och beslutades november 2022.
84	Adaptiv förvaltning	Utredning av passande former för Adaptiva försök inklusive översyn av regelverk, medverkande, roller och hemvist för en samordningsfunktion.	Skogsstyrelsen		6	
85	Uppföljning	Årligt återkommande mätning av fastställda indikatorer och uppdaterade åtgärder.	Skogsstyrelsen	Riksskogs-taxeringen	2	Något egentligt arbete har Skogsstyrelsen inte inlett. Viss uppföljning sker dock kopplat till arbete med klimatanpassning och i samband med årsredovisningen.
86	Uppföljning	Utred lämpligaste hemvist för inventering av olika åtgärder i skogsbruket.	Staten (Näringsdept)	Skogsstyrelsen	5	Skogsstyrelsen har pågående dialog med SLU gällande inventeringar. Pågår inom de rådgivande grupperingar som finns inom statistikarbetet som båda myndigheterna har ansvar för.
87	Uppföljning	Skogliga konsekvensanalyser vart femte år.	Skogsstyrelsen	SLU	6	
88	Uppföljning	Styrmedelsanalys.	Skogsstyrelsen		2	Visst arbete pågår inom ramen för regeringsuppdrag om Mål för ökad tillväxt